

for a living planet[®]

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
www.wwf.fi, www.panda.org

Maa- ja metsätalousministeriö
Osastopäällikön sijaisena, luonnonvaraneuvos Heikki Piiparinen (heikki.piiparinen@gov.fi)
Eritysasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@gov.fi)
kirjaamo.mmm@gov.fi

30.11.2023

Asia: WWF:n lausunto luonnoksesta suden metsästystä koskevaksi kiintiöksi metsästysvuonna 2023–2024 (MMM lausuntopyyntö 3.11.2023, Dnro VN/31054/2023)

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Maa- ja metsätalousministeriön esitys

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että Suomen riistakeskus voisi myöntää poikkeuslupia enintään 28 suden metsästämiseksi muualla kuin poronhoitoalueella. Muu tietoon tuleva kuolleisuus poronhoitoalueen ulkopuolella olisi otettava vähennyksenä huomioon. Poronhoitoalueen osalta poikkeuslupien määrää ei rajoitettaisi asetuksella lainkaan.

Suden tilanne Suomessa

Susi on Suomessa erittäin uhanalainen (EN) laji, jonka ainoa uhka ja uhanalaisuuden ainoa syy on pyynti. Maaliskuussa 2023 Suomessa oli noin 310 sutta. Edellistä vuodesta kanta-arvio on kasvanut vain noin 15 yksilöllä, eli kannan arvioitu kasvu mahtuu LUKE:n vuosien 2022 ja 2023 kanta-arvioiden haarukan sisään.

Asetuksen taustamuistion mukaan nykyisen kokoisessa susikannassa 28 yksilön poistaminen mahdollistaisi vielä susikannan kasvun. On kuitenkin syytä ottaa myös huomioon, että suden suojelutilannetta Suomessa heikentää entisestään se, että kanta on LUKE:n mukaan eriytynyt¹ kahteen osaan: Itä-Suomen ja Länsi-Suomen susikantoja tulee käsitellä geneettisen pienimmän

¹ Mäntyniemi, S., Valtonen, M., Helle, I., Johansson, H., Ponnikas, S., Nivala, V., Harmoinen, J., Herrero, A., Heikkinen, S., Kvist, L., Aspi, J., Kojola, I. & Holmala, K. 2022. Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen: Loppuraportti 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 80/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-514-9>

elinvoimaisen populaation määrittämisessä kahtena osapopulaationa. Nämä kaksi osapopulaatiota eivät ole geneettisesti elinvoimaisia nykyisen kokoisina ja nykyisellä kytkeytyneisyydellään.

Länsi- ja Itä-Suomen osakantojen eriytyminen johtuu siitä, ettei niiden välillä tapahdu riittävästi muuttoliikettä, vaan erityisesti länsisuomalaiset sudet pariutuvat pääosin keskenään. Susien tulomuuttoa Venäjältä ei ole riittävästi pitämään yllä Suomen susipopulaation geneettistä monimuotoisuutta. Siksi sekä populaatiokokojen että tulomuuton pitäisi kasvaa, jotta Suomen osapopulaatioiden lyhyen aikavälin sekä myös Fennoskandian metapopulaation pitkän aikavälin elinkelpoisuus saavutettaisiin.

Nämä Luonnonvarakeskuksen raportissa esiin nostetut luonnonsuojelugeneettiset tarpeet tulee ottaa huomioon poikkeuslupia myönnettäessä. Erityisen tärkeää on puuttua aiempaa tehokkaammin susien laittomaan tappamiseen sekä turvata Itä-Suomen ja Länsi-Suomen susikantojen välinen yhteys mahdollistamalla uusien reviirien syntyminen niiden väliselle alueelle.

Asetusmuistion mukaan Suomessa on *”susitihentymiä, joiden harventamiseen voidaan tarvita kannanhoidollista metsästystä”*. Muistiossa ei kuvata missä tällaisia tilanteita olisi, ja ylipäätään biologisesti *”susitihentymä”* on varsin hämärä käsite – sudella on Suomen oloissa hyvin laajat reviirit ja reviirillään oleva susilauma pitää muut sudet pois reviiriltään, joten on vaikea nähdä, miten *”susitihentymiä”* voisi luonnossa päästä syntymään.

Susi kiistatta aiheuttaa paikallisesti ja henkilökohtaisesti tuntevia vahinkoja karjataloudelle ja metsästyskoirille. Suden metsästys ei kuitenkaan ole ensisijainen eikä tehokkain keino ratkaista suden ja ihmisen rinnakkaiseloon liittyviä konflikteja. Sen sijaan tulee panostaa ihmisen ja suden rinnakkaiselon mahdollistamiseen, suden aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja niiden oikeudenmukaiseen korvaamiseen. WWF Suomi oli aktiivisesti mukana EU:n tukemassa [LIFE EuroLargeCarnivores -hankkeessa](#), joka tuotti lukuisia [suosituksia](#) ja [Standard Operating Procedures](#) -dokumentteja ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiselon helpottamiseksi.

Poikkeuslupien juridiset ehdot

Lainsäädäntö antaa riittävät mahdollisuudet poiketa suden tiukasta suojelusta silloin, kun se on perusteltua. Asetuksen taustamuistiossa viitataan hallitusohjelman kirjaukseen ns. kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamisesta, mutta asetus ja sen taustamuistio jättävät avoimeksi, minkä metsästyslain 41 a §:n alakohdan mukaan poikkeuslupia susien tappamisen voitaisiin myöntää.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuilla suurpetojen poikkeuslupien tiukat juridiset edellytykset on kirjattu auki niin selkeästi, ettei niistä jää epäselvyyttä. Ministeriö ja riistakeskus ovat velvolliset noudattamaan KHO:n linjauksia.

Kuten maa- ja metsätalousministeriö itsekin asetuksen taustamuistiossa kertoo, ”Korkein hallinto-oikeus katsoo ratkaisussaan ([KHO:2022:48](#)), että pelkästään asetuksen tai kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ei ole yksinään riittävä peruste poikkeusluvan myöntämiselle, ellei poikkeusluvasta samalla ilmene selvästi ja täsmällisesti se luontodirektiivin mukainen hyväksyttävä päämäärä, johon kannanhoidollisella metsästyksellä kyseisellä alueella pyritään, sekä se, miten metsästyksellä saavutettaisiin tämä päämäärä. Korkein hallinto-oikeus katsoo lisäksi, että luontodirektiivin tiukasti suojeltavaan lajiin kohdistuva kannanhoidollinen metsästys ei sellaisenaan voi olla luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja sen myötä myöskään metsästyslain 41 a §:n 3 momentin soveltamisen edellytyksenä oleva päämäärä ilman, että metsästyksellä pyritään samalla johonkin luontodirektiivin mukaiseen hyväksyttävään päämäärään, joka kuuluu 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan alaan. Sillä seikalla, että metsästyksellä ei käytännössä olisi haitallista vaikutusta kysymyksessä olevan lajin suojelun tasoon, ei ole tässä suhteessa merkitystä.”

Edelleen korkein hallinto-oikeus on vahvistanut kannanhoidollisen metsästyksen juridista mahdollisuutta karhua koskevilla tuoreilla ratkaisuillaan KHO 2023:99 ja 2023:100. Näiden ratkaisujen päätösyhteenvedoissa on kirjattuna:

”Korkein hallinto-oikeus totesi, että pelkästään sillä seikalla, että kannanhoidollisella metsästyksellä ei tosiasiallisesti olisi haitallista vaikutusta lajin suojelun tasoon, ei ollut merkitystä. Kaikkien poikkeusluvan edellytysten tuli täytyä.

Korkein hallinto-oikeus totesi olevan sinänsä selvää, että liian tiheä karhukanta aiheutti sellaisia ongelmia, joiden ratkaiseminen oli käytännössä mahdollista vain tavoilla, jotka aiheuttivat ainakin jonkinlaista haittaa karhukannalle. Tähän nähden ei ollut poissuljettua, että karhukannan tihentymisestä johtuvien sosiaalisten ongelmien lieventämistä hallitusti karhujen määrää vähentämällä ja varmistaen suotuisan suojelutason säilyminen voitaisiin pitää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen hyväksyttävänä päämääränä.

Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvaa poikkeusta voitiin kuitenkin soveltaa vain konkreettisesti ja tapauskohtaisesti ja vain, jos oli olemassa erityinen ongelma tai tilanne, johon oli puututtava. Poikkeusluvan perusteena tuli lisäksi olla riittävä selvitys mainituista vaikutuksista nimenomaan poikkeuslupahakemusta koskevalla alueella.

Korkein hallinto-oikeus totesi, etteivät luontodirektiivin mukaan tiukasti suojeltavaan lajiin kohdistuva kannanhoidollinen metsästys itsessään tai metsästyskulttuurin säilyttäminen voineet muodostaa metsästyslain 41 a §:n 3 momentin, sellaisena kuin sitä oli tulkittava luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan valossa, soveltamisen edellytyksenä olevaa hyväksyttävää päämäärää tiukasta suojelusta poikkeamiselle. Suomen riistakeskuksen päätöksestä ei käynyt selkeästi ja täsmällisesti ilmi, mihin luontodirektiivin mukaiseen hyväksyttävään päämäärään karhun kannanhoidollista

metsästystä koskevalla poikkeuslupapäätöksellä oli kyseisellä hakemusalueella pyritty. Päätös poikkeusluvan myöntämisestä oli siten lainvastainen.”

Nyt lausunnolla olevan asetuksen taustamuistiossa todetaan myös aivan oikein, että *”Enempiä kansallisen lainsäädännön muutoksia kuin eduskunnan edellyttämä jo tehty [metsästyslain 41 a §:n muutos](#), ei yllä todetun EU:n oikeuskäytännön valossa ole tehtävissä.”*

WWF:n näkemyksen mukaan suden ns. kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntämiseen ei ole juridiselta kannalta minkäänlaisia edellytyksiä. Kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen tässä tilanteessa ainoastaan kärjistäisi tarpeettomasti suden ja muiden suurpetojen kannanhoitoon liittyvää ilmapiiriä.

WWF:n mielestä **suden poikkeusluvut tulee myöntää ainoastaan vahinkoperusteisina**, ja ne tulee kohdistaa toistuvia kotieläinvahinkoja ja muuta todellista, toistuvaa vahinkoa tai uhkaa aiheuttavien susien poistamiseen silloin, kun ennaltaehkäisevät toimet eivät riitä. Poikkeuslupien kiintiöstä tulee vähentää poliisin määräyksellä poistetut sekä liikenteen uhreina tai muutoin ihmisen toiminnan takia kuolleet sudet.

Suden suojelu poronhoitoalueella

Tuoreimman, maaliskuun 2023 kanta-arvion² mukaan poronhoitoalueella *”arvioitiin liikkuneen yhden (0–1) lauman”*, eli käytännössä susi on hävitetty lisääntyvänä lajina koko poronhoitoalueelta, joka on pinta-alaltaan noin kolmasosa koko maasta. Tilanne on jatkunut jo pitkään, vaikka koko poronhoitoalue on alkuperäistä, luontaista suden levinneisyysaluetta. Sudella on myös tärkeä ekologinen rooli poronhoitoalueen ekosysteemien toiminnassa.

Suotuisan suojelun tason määritelmä sisältää sen, että lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene. Suden levinneisyysalue Suomessa on pienentynyt harjoitetun susipolitiikan takia koko poronhoitoalueen verran. Se, että susi on Suomen poronhoitoalueen osalta luontodirektiivin liitteessä V, ei tarkoita, että suotuisan suojelun tason velvoite ei olisi tälläkin alueella voimassa.

Trouwborstin (2018)³ mukaan on epäselvää, onko ylipäänsä mahdollista määritellä luontodirektiivin liitteen V alue kokonaisuudessaan alueeksi, jolla pentueita tuottavaa susikantaa ei sallita: *”It is open to serious doubt, in particular, whether such a Member State may treat the entire part of its territory where Annex V applies as an exclusion zone for the species concerned, as this would apparently to a large degree defeat the purpose of including a population in Annex V rather than no Annex at all.”*

² Heikkinen, Samuli; Valtonen, Mia; Johansson, Helena; Helle, Inari; Herrero, Annika; Mäntyniemi, Samu; Kojola, Ilpo (2023) Susikanta Suomessa maaliskuussa 2023. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 70/2023 Luonnonvarakeskus. Helsinki. 120 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-744-0>

³ Trouwborst A. 2018. Wolves not welcome? Zoning for large carnivore conservation and management under the Bern Convention and EU Habitats Directive. RECIEL. 2018;27:306–319. <https://doi.org/10.1111/reel.12249>

Susi on ollut Suomessa uhanalainen koko Suomen EU-jäsenyyden ajan, joten suden suojelutilanne luontodirektiivin tullessa Suomessa voimaan on ollut epätydyttävä. Näin ollen liittymishetkellä vallinnut tilanne ei voi määrittää suotuisan suojelun referenssitason. Pitkän tähtäimen tavoitteena tuleekin olla susilaumojen asettumisen mahdollistaminen myös poronhoitoalueelle, lähinnä Lapin suuriin kansallispuistoihin ja niiden lähiympäristöön.

Itse suden suojelun lisäksi on myös muistettava, että sudella on tärkeä ekologinen rooli luonnon ravintoketjuissa, ja suden puuttuminen nykyisin käytännössä kokonaan Tunturi-Lapista on todennäköisesti tärkeä osatekijä mm. naalin äärimmäisen uhanalaiseen asemaan, koska susi ei enää rajoita alueen kettukantaa.

WWF:n näkemykset tiivistettynä

- Sudella, kuten kaikilla luontaisilla lajeillamme, on itseisarvo. Suurpedoilla on lisäksi merkittävä tehtävä ekosysteemien huipulla. Ne mm. rajoittavat keskikokoisten petoeläinten kuten ketun ja supikoiran kantoja. Samalla ne auttavat pitämään yllä saalislajien elinvoimaisuutta pyydystämällä heikkoja yksilöitä.
- WWF:n mielestä on erittäin tärkeää, että kansalaisten huolta susiasioissa kuunnellaan ja että suurpetojen aiheuttamat vahingot korvataan oikeudenmukaisesti. Samalla on tärkeää, että suden yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä edistetään. Tämä tulee toteuttaa ensisijaisesti viestinnällä, vahinkojen ennaltaehkäisyllä, toimivalla korvausjärjestelmällä sekä alueellisilla suurpetoyhdyshenkilöillä.
- WWF hyväksyy poikkeusluvalla tapahtuvan susien metsästyksen, kun perustelut ovat riittävän vahvat ja lain mukaiset, ja kun samalla voidaan varmistaa susikannan kehittyminen suotuisan suojelun tasolle. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa uhkaa ja merkittävää vahinkoa aiheuttavan suden poistamisen silloin, kun perustelut suojelusta poikkeamiselle ovat riittävän vahvat ja luontodirektiivin mukaiset.
- **Kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntämiseen ei ole juridiselta kannalta minkäänlaisia edellytyksiä, ja poikkeusluvut tulee myöntää ainoastaan vahinkoperusteisina.** Esitys, että muu tietoon tuleva susien kuolleisuus alueella tulee ottaa vähennyksenä huomioon poikkeuslupien määrässä, on tärkeä. Muistiossa esitetty rajausta että ”Muu tietoon tuleva kuolleisuus poronhoitoalueen ulkopuolella on otettava vähennyksenä huomioon.” tulee kirjata myös asetuksen tekstiin.
- Esitetty suurin sallittu poikkeuslupien määrä (kun muu tietoon tuleva kuolleisuus otetaan vähennyksenä huomioon) mahdollistaa teoreettisesti susikannan kasvun, mutta Luonnonvarakeskuksen tuoreessa raportissa esiin nostetut luonnonsuojelugeneettiset tarpeet tulee ottaa huomioon poikkeuslupia myönnettäessä. Erityisen **tärkeää on puuttua aiempaa tehokkaammin susien laittomaan tappamiseen sekä turvata Itä-Suomen ja Länsi-Suomen**

susikantojen välinen yhteys mahdollistamalla uusien reviirien syntyminen niiden väliselle alueelle.

- Poronhoitoalueelle tulee asettaa oma kiintiönsä, ja tulee aloittaa määrätietoinen työ, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on susilaumojen asettumisen mahdollistaminen myös poronhoitoalueelle, lähinnä Lapin suuriin kansallispuistoihin ja niiden lähiympäristöön.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja
WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmajohtaja
WWF Suomi